

T.C.
SAKARYA VALİLİĞİ

İL BRİFİNGİ

(KISA BRİFİNG)

ŞUBAT-2019

I. İL HAKKINDA GENEL BİLGİLER

A.NÜFUS VE İDARİ DURUM

Sakarya'nın nüfusu 2017 yılı sonu itibari ile **990.214**'dür. İl nüfusunun yaklaşık yarısı erkek, yarısı da kadın nüfustan oluşmaktadır. Yıllık nüfus artış hızı Binde **13,5**, İlin yüzölçümü **4.817** Km² olup, Km²'ye il genelinde **206** kişi düşmektedir. İlimiz nüfus olarak iller arasında 23., yüzölçümü olarak 66. sıradadır. 1954 yılına kadar Kocaeli'ye bağlı bir ilçe olan Adapazarı, 22 Haziran 1954 tarihinde İl olarak **Sakarya** adını almıştır. 06.03.2000 tarihinde de **Büyükşehir Belediyesi** statüsüne kavuşturulmuştur.

Sakarya'da; **16** ilçe mevcuttur. 22 Mart 2008 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 5747 Sayılı Kanunla; Adapazarı, Erenler, Serdivan ve Arifiye adında 4 yeni ilçe kurulmuştur.

Sakarya	2017			2016			Nüfus Artış Hızı (Binde)
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	2016-2017
Adapazarı	272.901	135.793	137.108	274.898	137.123	137.775	-7,3
Akyazı	87.892	43.920	43.972	86.704	43.386	43.318	13,6
Arifiye	43.234	22.794	20.440	40.568	20.598	19.970	63,6
Erenler	85.649	42.960	42.689	83.984	42.241	41.743	19,6
Ferizli	25.909	13.679	12.230	25.386	13.517	11.869	20,4
Geyve	48.731	24.507	24.224	48.496	24.309	24.187	4,8
Hendek	81.635	40.598	41.037	80.264	39.958	40.306	16,9
Karapürçek	12.773	6.495	6.278	12.578	6.398	6.180	15,4
Karasu	62.866	31.422	31.444	61.533	30.810	30.723	21,4
Kaynarca	23.760	12.125	11.635	23.626	12.065	11.561	5,7
Kocaeli	20.858	10.474	10.384	20.878	10.504	10.374	-1,0
Pamukova	29.293	14.720	14.573	28.955	14.515	14.440	11,6
Sapanca	40.343	20.190	20.153	40.045	20.072	19.973	7,4
Serdivan	133.477	66.268	67.209	128.121	64.901	63.220	41,0
Söğütü	14.044	7.099	6.945	14.031	7.112	6.919	0,9
Taraklı	6.849	3.444	3.405	6.881	3.426	3.455	-4,7
Toplam	990.214	496.488	493.726	976.948	490.935	486.013	13,5

B.SOSYAL DURUM

Sakarya Sosyal Yaşam Endeksi (TÜİK-2016)

Genel Endeks	Konut	Sivil Katılım	Sosyal Yaşam	Sağlık	Çevre	Yaşam Memnuniyeti	Altyapı Hizmetlerine Erişim	Güvenlik	Çalışma Hayatı	Gelir ve Servet	Eğitim
2nci	1nci	1nci	6ncı	14ncü	14ncü	15nci	20nci	26ncı	28nci	33ncü	38nci

II. SAĞLIK

İlimizde 14'ü kamu hastanesi, 6'sı özel hastane olmak üzere **toplam 20 hastane** bulunmaktadır. Kamu hastanelerinde 1.625 hasta yatağı, özel hastanelerde 333 hasta yatağı olmak üzere **toplam 1.958 yatak** mevcuttur. İlimiz 10.000 kişiye düşen hasta yatak sayısı bakımından Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. 10.000 kişiye düşen **hasta yatak sayısı** Türkiye ortalamasında **28.7 iken** Sakarya'da **19,6** dir.

İlimizde 1.137'si kamu hastanelerinde, 288'i özel hastanelerde olmak üzere toplam **1.425 doktor** bulunmaktadır İlimiz 10.000 kişiye düşen doktor sayısı bakımından Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. 10.000 kişiye düşen **doktor sayısı** Türkiye ortalamasında **18.14** iken Sakarya'da **14.46**'dır. Yatak ve doktor yetersizliği nedeniyle hastaların bir bölümü çevre illere sevk edilmektedir.

İlimiz sağlık alanında 2018 yılına ait önemli istatistiki bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

SAĞLIK			
	Kamu	Özel	Toplam
Hastane	12+1(ADSH)+1(E3)	6	18+1(ADSH)+1(E3)
Yatak Sayısı	1615+5+5	333	1.948+5+5
On Bin Kişiye Düşen Yatak Sayısı	Türkiye:28,7		19,6
Uzman Dr. (122 akademisyen)	598	242	840
Pratisyen Dr.+ Aile Hk.	539	46	585
Diş Hekimi	105	201	306
On Bin Kişiye Düşen Doktor Sayısı	Türkiye:18,14		14,46
Hemşire ve Ebe	2.192	294	2.486
Bebek Ölüm Hızı (Binde)	Türkiye:6,8		5,8

III. SOSYAL YARDIMLAŞMA ve DAYANIŞMA VAKIFLARI

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Faaliyetleri:

İlimizde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından **2016** yılında 78.849 kişiye 12.843.909 TL, **2017** yılında 90.004 kişiye 17.149.029 TL yardım yapılmıştır. **2018** yılında 84.909 kişiye 16.021.721 TL yardım yapılmıştır.

İlimizde bulunan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından **2016** yılında 21.822 aileye toplam 23.122,66 ton, **2017** yılında 21.815 aileye toplam 25.779,75 ton kömür yardımı yapılmıştır. **2018** yılında 20.747 aileye toplam 24.365,50 ton, kömür yardımı yapılmıştır

IV. AİLE VE SOSYAL HİZMETLER

Evde bakım hizmetlerinde; 2017 yılında 4.479 engelliye 53.116.867 TL, 2018 yılı Ocak-Ekim aylarında 4.618 engelliye 63.676.304 TL ödeme yapılmıştır.

Sakarya'da mevcut sosyal hizmet birimleri aşağıda gösterilmiştir.

S.N	Kuruluş Adı	Kapasite	Kayıtlı Sayısı			Fiilen Kalan Sayısı			Doluluk Oranı %
			Kadın	Erkek	Top.	Kadın	Erkek	Top.	
1	İl Müdürlüğü	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Adapazarı İzzet Sükrü Enez Sosval Hizmet	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Karasu Sosyal Hizmet Merkezi	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Akyazı Sosyal Hizmet Merkezi	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Gündüzlü Bakım Rehabilitasyon ve Aile Danışma Merkezi	20	21	31	52	31	31	52	-
7	Sakarya Çocuk Evleri Sitesi	50	-	42	42	-	35	35	84,00
8	Cocuk Evleri Koordinasyon Merkezi	56	24	26	50	21	25	46	89,00
9	Arifiye Çocuk Evleri Sitesi	65	50	24	74	37	17	54	114,00
10	Sakarya Kadın Konukevi	20	17	-	17	17	-	17	85,00
11	Sakarya 2. Kadın Konukevi	12	10	-	10	10	-	10	84,00
12	Arifiye Yet. Zih. Eng. Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi	100	-	109	109	-	103	103	109,00
13	Hendek Melek Nişancı Huzurevi	54	14	37	51	14	36	50	95,00
TOPLAM		377	136	269	405	130	247	367	108,00

V.ÇEVRE ve ŞEHİRCİLİK

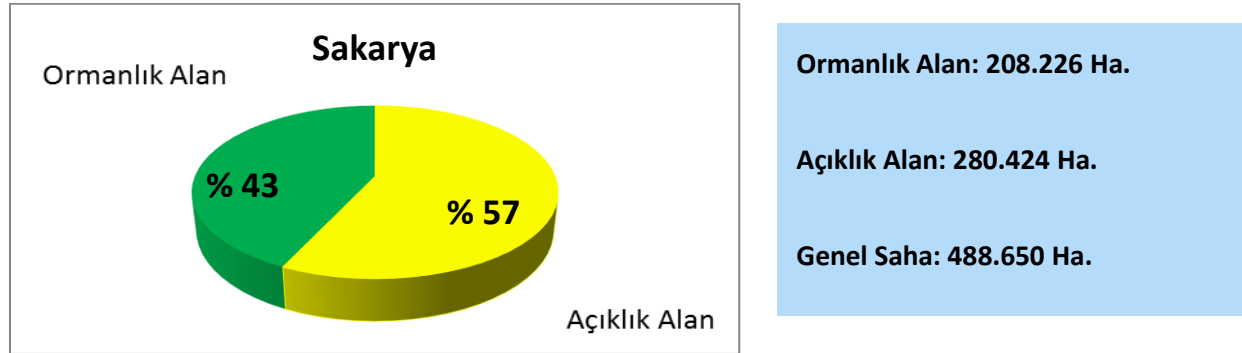
Kentsel Dönüşüm Çalışmaları;

RİSKLİ ALAN İLAN EDİLEN ALANLARLA İLGİLİ ÇALIŞMALAR	
BAŞVURU SAHİBİ	HENDEK BELEDİYESİ
İL	SAKARYA
İLÇE	HENDEK
MAHALLE	KEMALİYE
YÜZ ÖLÇÜMÜ (M2)	63.328,34
YAPI STOĞU	130
AÇIKLAMA	Hendek Belediyesi tarafından Kemaliye Mahallesinde 6,14 ha alanda uygulanması planlanan yerinde dönüşüm uygulaması Danıştay Daire Başkanlığının 23.06.2016 tarih ve E.2014/9219-K.2016/4557 sayılı karar no ile durdurulmuştur. Yürütmeyi durdurma kararına kadar toplam 3 blok ve 76 daireden oluşan yapılar tamamlanmış ve hak sahiplerine teslim edilmiştir. Yürütmeyi durdurma kararından sonra plansız alan olarak belirlenen alanda, Sakarya Büyükşehir Belediyesi tarafından 1/5000 ölçekli haritaların hazırlanması aşaması devam etmektedir.

BAŞVURU SAHİBİ	ERENLER BELEDİYESİ
İL	SAKARYA
İLÇE	ERENLER
MAHALLE	YENİ-KÜPÇÜLER
YÜZ ÖLÇÜMÜ (M2)	358.000,00
YAPI STOĞU	537
AÇIKLAMA	Erenler Belediyesi tarafından Küpçüler ve Yeni Mahalle sınırları içinde riskli alan uygulamaları yapılmıştır. 1. Etap 1. kısımda 13 blok (12 blok konut + 1 blok işyeri) 280 konut tamamlanarak hak sahiplerine teslim edilmiştir. 1. Etap 2. Kısım A, B, C, D adalarından oluşmakta olup, B adasında vatandaşlarla anlaşma sağlandığı diğer adalarda ise anlaşmaların yapılmaya devam ettiği; B adasında 8 blok 162 konut ve 10 işyeri, A adasında 153 konut, C adasında 123 konut, D adasında 71 konut yapılması planlandığı ancak 1. Etap 2. Kısım ile ilgili 25.10.2016 tarih ve 2016/915 karar no ile yürütmeyi durdurma kararının bulunduğu bu nedenle henüz yapımına başlanmadığı bilinmektedir. 2. Etap 1. Kısımda ise, alan Erenler Belediyesine ait olup 144 konut yapımına başlanarak inşaat seviyesi %40 aşamasındadır. 2. Etap 2.Kısım henüz planlanmamış olup proje aşamasındadır. Ayrıca Bakanlığımız tarafından rezerv alan olarak ilan edilen alanda 1071 adet konut yapılacağı planlanmış ancak uygulama aşamasına geçilememiştir.

VI. ORMAN

Sakarya'da 5 Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı olarak 27 Orman İşletme Şefliği bulunmaktadır. İl'de 2018 yılı itibariyle ormanlık alanların dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

İl'de 5831'e göre 2/B alanı toplam 33.366 Ha.(Tescili yapılan 33.313 Ha.)

Sakarya'da ORKÖY çalışmaları kapsamında 2003-2017 döneminde orman köylerinde yaşayan 3.930 aileye ve 5 Kooperatife 28.039.656 TL kredi ve hibe desteği sağlanmıştır. 2018 yılında ise 112 aileye 2.009.576 TL kredi ve hibe desteği sağlanacaktır.

SAKARYA İLİNDE 2005-2018 YILLARI ARASINDA DİKİLEN FİDAN MİKTARI (Bin adet)

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)	Dikilen Fidan Miktarı (000/ adet)
395	703	999	1.670	1.056	2.147	1.478	5.681	1.340	474	327	2.928	991	1.765

SAKARYA İLİNDE İŞLENEN ORMAN SUÇLARI (ADET)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kesme	179	193	154	159	135	151
Nakil	46	42	39	33	27	30
Bulundurma	22	19	22	36	12	18
Sarf	2	2	1	1	1	-
Açma-Yerleştirme	23	38	58	58	63	154
İşgal-Faydalanma	66	93	42	45	31	77
Otlatma	-	1	6	2	1	1
Av suçu	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	338	388	322	334	270	431

VII. EĞİTİM

A-İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM

2018-2019 eğitim öğretim yılında; 65 Genel Ortaöğretim, 73 Mesleki ve Teknik Ortaöğretim olmak üzere 138 Ortaöğretim Kurumu; 271 ilkokul ve 255 ortaokul olmak üzere 526 İlköğretim Kurumumuz; 57 Anaokulu ile birlikte toplam 721 okulumuz bulunmaktadır.

2018-2019 eğitim öğretim yılında; İlimizde 6.643 resmi 1.192 özel olmak üzere toplam 7.835 derslik bulunmaktadır.

2018-2019 eğitim öğretim yılında; İlimizdeki net okullaşma oranları okulöncesinde 3-5 yaş düzeyinde %41,42, ilkokulda %91,27, ortaokulda %95,24, ortaöğretimde %88,86'dır.

2018-2019 eğitim öğretim yılında; Derslik başına düşen öğrenci sayısı ilkokul+ortaokulda 22, ortaöğretimde 25'dir.

2017 Yükseköğretime Geçiş Sınavı sonuçlarına göre toplam net ortalaması 39,94 olarak gerçekleşmiştir. Lisans Yerleştirme Sınavı sonuçlarına göre İl genelinde öğrencilerimizin % 37,96'sı bir yükseköğretim programına yerleşmiştir.

İl geneli okuma yazma oranı % 97,18'dir.

Öğretmen Durumu:

2018-2019 eğitim öğretim yılında Eğitim Öğretim Sınıfında ise mevcut durumda resmi okul/kurumlarımızda 1.176 Okul ve Kurum Müdürü, 10.944 öğretmen görev yapmaktadır.

Öğrenci Durumu:

ÖĞRENCİ SAYISI 2018-2019			
	RESMİ OKUL	ÖZEL OKUL	TOPLAM
TOPLAM	170.661	16.349	187.010
OKUL ÖNCESİ (Anaokulu+Anasınıfı)	13.956	2.847	16.803
İLKOKUL	53.707	3.449	57.156
ORTAOKUL	56.426	4.906	61.332
ORTAÖĞRETİM	46.572	5.147	51.719

İlimizde 2018-2019 eğitim öğretim yılında; 16.803 okulöncesi, 57.156 ilkokul, 61.332 ortaokul, 51.719 ortaöğretim olmak üzere toplam 187.010 öğrenci eğitim-öğretim görmektedir.

Derslik Durumu:

DERSLİK SAYISI 2018-2019	RESMİ	ÖZEL	TOPLAM
GENEL TOPLAM	6.643	1.192	7.835
ANAOKULU	159	180	339
İLKÖĞRETİM	4.722	668	5.390
ORTAÖĞRETİM	1.762	344	2.106

B-SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

Sakarya ilinde iki adet yükseköğretim üniversitesi mevcuttur. Sakarya Üniversitesi ve SUBÜ. Sakarya Üniversitesi'nde 14 fakülte, 2 meslek yüksekokulu, 1 devlet konservatuarı ve 6 enstitü bulunmaktadır. 2017-2018 yılı Sakarya Üniversitesi Akademik Personel Sayısı 1.581 olup, 93464 öğrenci eğitim görmektedir.

VIII. GENÇLİK VE SPOR

İlimizde bireysel çalışma salonu, hizmet binaları ve lojmanlar dahil 52 spor tesisi mevcuttur. 310 spor kulübü, 7 ihtisas kulübü ve 4 okul spor kulübü olmak üzere toplam 321 spor kulübü vardır. 54 branşta, 51.674 lisanslı sporcudan 10.934'ü aktiftir. İlimizde 23 branşta lisanslı 243 milli sporcumuz bulunmaktadır.

İlimizde Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı 11 öğrenci yurdunda toplam 11.776 öğrencimiz barınmaktadır.

IX. EKONOMİK DURUM

Sakarya'nın ekonomisi tarım, sanayi ve hizmet sektörüne dayanır. Sakarya'da ekonominin sektörel dağılımı şu şekildedir: Tarım % 17, Sanayi % 24, Hizmetler % 59'dur. Referans olabilecek büyük ölçekli sanayi kuruluşları; otomotiv sanayi (Toyota, Otokar, Türk Traktör, Başak Traktör, Tırsan.), savunma sanayi (Milli Tank, Zırhlı Muharebe Araçları, Fırtına Obüsleri), TÜVASAŞ (Vagon ve Motorlu Tren Setleri İmalatı).

Başlıca Mamuller: Otomotiv ürünleri (otomobil, otobüs, traktör, zırhlı güvenlik araçları), çelik, metal, kimya sanayi ürünleri, makina ve makina parçaları, elektrik malzemeleri, mobilya ve orman ürünleri, tekstil, gıda, süs bitkisi, tarım ürünleri, beyaz et.

ÖNEMLİ EKONOMİK GÖSTERGELER

GSYİH ve SOSYAL YAŞAM ENDEKSİ

Kişi Başına GSYİH Miktarı	Türkiye: 10.807 \$	14.431 \$
İlin Ülke GSYİH İçindeki Payı		%1,6
Sosyal Yaşam Endeksinde Türkiye Sıralamasındaki Yeri		2 nci

DIŞ TİCARET

İhracat 2018 (İller Sıralamasında 7 nci)		5.639.475.000 \$
İthalat 2018 (İller Sıralamasında 8 nci)		3.182.919.000 \$
Dış Ticaret Hacmi 2018 (İller Sıralamasında 7 nci)		8.822.394.000 \$
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı 2018	Türkiye: % 75,3	% 178
Dış Ticaret Dengesi 2018		+ 2.456.556.000 \$

MALİYE

Vergi Gelirleri Tahakkuk (TL) 2018		4.659.283.226
Vergi Gelirleri Tahsilat (TL) 2018		2.959.553.728
Tahsilat Oranı-2018		% 63,52
Genel Bütçe Giderleri (TL) 2018 (Ocak-Kasım)		2.327.785.417

BANKACILIK

Toplam Nakdi Kredi (TL) 2018	Türkiye: 2.394.740.000.000	16.759.351.000
Toplam Mevduat (TL) 2018	Türkiye: 2.035.965.000.000	9.583.995.000

İSTİHDAM ve SOSYAL GÜVENLİK

4/a Kapsamında SSK'lı Sayısı	2016/12	2017/12	2018/Ekim
		205.189	214.970
Kayıtlı İşsiz Sayısı 2018/Aralık			33.429
İşsizlik Oranı			% 9,4
İstihdam Oranı			% 49,7
İşgücüne Katılma Oranı			% 54,8
İstihdamın Sektörel Dağılımı	Tarım	Sanayi	Hizmetler
	% 17	% 24	% 59

SANAYİ

Organize Sanayi Bölgeleri Sayısı		7
Organize Sanayi Bölgeleri Alanı (Ha.)		1.495,06
Organize Sanayi Bölgeleri İstihdam Kapasitesi		44.300
Organize Sanayi Bölgeleri Fiili İstihdamı		22.252
Küçük Sanayi Siteleri Sayısı		8
Küçük Sanayi Sitelerinde Toplam İşyeri Sayısı		1.185
Küçük Sanayi Sitelerinde Toplam Çalışan Sayısı		2.917
Firma ve Çalışan Sayısı	Firma Sayısı	Çalışan Sayısı
	1.487	74.986

ÖNEMLİ EKONOMİK GÖSTERGELER

TARIM

Tarım Sektörünün Üretim Değeri (TL)	4.721.515.439
Tarım Alanlarının İl Arazisindeki Ağırlık Durumu	% 45,68
Tarımsal Arazilerin Sulanma Durumu	% 22
Tarımsal Destekleme Miktarı (TL)	12.353.491
Tarımsal Örgüt Sayısı (174.049 Üye)	183
Gıda Sektöründe Üretim Yapan İşletme Sayısı	1.081

ORMAN

Ormanlık Alanların İl Arazisindeki Oranı	% 43
2005-2017 Yılları Arasında Dikilen Toplam Fidan Sayısı	20.189.000
Dikilen Fidan Sayısı 2018	1.765.695

İl'de Öne Çıkan Sektörler ve Üretim Yapısına İlişkin Sanayi Verileri:

SIRA NO	SEKTÖRLER 2018 YILI	FİRMA ADEDİ	FİRMA ADEDİNE GÖRE ORAN %	ÇALIŞAN SAYISI	ÇALIŞAN SAYISINA GÖRE ORAN %
1	GIDA SANAYİ	274	18,4	12271	16,36
2	MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİ	240	16,12	6086	8,12
3	ÇELİK,METAL,DEMİR İŞLEME SANAYİ	257	17,26	12209	16,28
4	MAKİNA SANAYİ	130	8,73	4855	6,47
5	OTOMOTİV VE KARA TAŞITLAR SANAYİ	99	6,65	21335	28,45
6	PLASTİK,KAUÇUK VE CAM SANAYİ	163	10,95	5218	6,96
7	TEKSTİL VE GİYİM SANAYİ	110	7,39	7584	10,11
8	İNŞAAT EKİPMANLARI SANAYİ	17	1,14	215	0,29
9	KİMYA SANAYİ	41	2,75	2099	2,8
10	MADENCİLİK,MERMER VE TAŞ OCAKÇILIĞI SANAYİ	37	2,48	495	0,66
11	ELEKTRONİK,ELEKTRİK SANAYİ	39	2,62	1449	1,93
12	DİĞER	80	5,51	1170	1,56
	TOPLAM	1487	100	74986	100

Dış Ticaret İller Sıralamasında Sakarya(TÜİK-2016);

- ✓ **Dış Ticaret Hacmi:** 4.567.383.000 \$ ile 7 nci,
- ✓ **İhracat:** 2.553.935.000 \$ ile 7 nci,
- ✓ **İthalat:** 2.013.448.000 \$ ile 9 ncu dur.

Dış Ticaret İller Sıralamasında Sakarya (TÜİK-2017);

- ✓ **Dış Ticaret Hacmi:** 8.336.396.000 \$ ile 7 nci,
- ✓ **İhracat:** 5.249.921.000 \$ ile 7 nci,
- ✓ **İthalat:** 3.086.475.000 \$ ile 9 ncu dur.

Dış Ticaret İller Sıralamasında Sakarya(TÜİK-2018);

- ✓ **Dış Ticaret Hacmi:** 8.822.394.000 \$ ile 7 nci,
- ✓ **İhracat:** 5.639.475.000 \$ ile 7 nci
- ✓ **İthalat:** 3.182.919.000 \$ ile 8 nci

2018 yılında İhracatın İthalatı karşılama oranı % 178'dir. Dış ticaret hacmi yüksek iller arasında İhracatın İthalatı karşılama oranı bakımından 1 nci sıradadır.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ 2018 YILI														
OSB Adı	Kuruluş Yılı	Faal. Bşl. Yılı	Toplam alanı (hektar)	Toplam Parsel Sayısı	Üretime Geçen		İnşaat Safhasında		Proje Safhasında		Boş Parsel	Tahsis Edilen Parsel Sayısı	İstihdam Durumu	
					PS	TS	PS	TS	PS	TS			MÇ	TÇ
Sakarya 1. OSB Merkez	1992	1995	276	119	52	52	13	13	50	50	3	119	8.713	15.000
Sakarya 2. OSB Hendek	1997	2001	352	95	78	78	15	15	2	2	-	95	8.873	15.000
Sakarya 3. OSB Söğütü	1999	2004	254	70	46	46	4	4	10	10	2	68	4.276	8.500
Karasu OSB	2007	2011	44,06	6	1	1	5	5	-	-	-	6	250	900
Kaynarca Mob. İhtisas OSB	2010	2016	103	42	-	-	5	5	35	35	2	40	-	2.500
Ferizli OSB	2009	2015	151	73	5	5	31	31	0	0	5	36	140	2.400
Kaynarca Doğu Marmara Mak. İmal. İhtis. OSB	2015	-	315	-	Kaynarca Doğu Marmara Makina İmal ve İhtisas OSB. de ÇED Olumsuz ve Mahkeme süreçleri devam etmekte olup Danıştay Davası kazanılmıştır.									

* PS: Parsel Sayısı, TS: Tesis Sayısı, MÇ: Mevcut Çalışan, TÇ: Tam İstihdam Durumunda

KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ 2018 YILI							
Adı	Faaliyet Başlama Yılı	Toplam Alanı (Hektar)	Yapılmış İşyeri Sayısı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Doluluk Oranı %	İstihdam Kişi
S.S. Geyve KSS Yapı Koop.	1989	4,82	100	88	12	88	90
S.S. Hendek KSS Yapı Koop.	2003	3,65	112	112	0	100	350
S.S. Karasu Sahil Yolu KSS Yapı Koop.	1994	5,3	104	104	0	100	205
Adapazarı Oto Sanko Serdivan KSS Yapı	1971	13,5	110	110	0	100	450
Atatürk Sanayi Sitesi Koruma ve Güzel Dern.	1983	3,3	148	145	3	98	310
S.S. Adapazarı Ziraat Alt. İmal ve Tam. KSS	1990	10	210	201	9	96	603
S.S. Ferizli KSS Yapı Koop.	2012	2,41	91	80	11	88	84
S.S. Akyazı Küçük Sanayi Sitesi	2000	6,7	310	310	0	100	825

X. TURİZM

Sakarya, kültür ve turizm bakımından önemli bir potansiyele ve çeşitliliğe sahiptir. İl'de Taraklı Evleri gibi zengin kültürel değerler yanında orman, yayla, göl, deniz ve kaplıca gibi doğa turizmi olanakları da vardır. Ayrıca, yamaç paraşütü, doğa yürüyüşleri ve ekoturizm gibi alternatif turizm olanakları ve turistik hizmet altyapısı mevcuttur.

2018 yılında 32.190 yabancı olmak üzere 262.888 turist İlimizi ziyaret etmiştir.

TURİSTİK TESİSLER 2018 YILI

Turizm İşletme ve Yatırım Belgeli Tesisler	İşletme Belgeli		Kısmi İşletme		Yatırım Belgeli		Toplam	
	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı
5 Yıldızlı Otel	2	848	-	-	5	2.497	7	3.345
4 Yıldızlı Otel	6	676	-	-	4	760	10	1.436
3 Yıldızlı Otel	7	636	-	-	2	297	9	933
2 Yıldızlı Otel	1	146	-	-	1	36	2	182
1 Yıldızlı Otel	-	-	-	-	-	-	-	-
4 Yıldızlı Tatil Köyü	-	-	-	-	-	-	-	-
Özel Belgeli	1	8	-	-	-	-	1	8
Toplam	17	2.314	-	-	12	3.590	29	5.904

Yerel Medya:

İlimizde 10 Yerel Radyo ve 7 Yerel (Günlük) Gazete vardır.

Tiyatro ve Sinema:

Tiyatro Salonu Sayısı: 1 AKM (Adapazarı Kültür Merkezi) Tiyatro Salonu,

Sinema Salonu Sayısı: 41

XI. TARIM

Tarımın İl Ekonomisindeki Yeri:

Üretim	2014 Sektörel Üretim Değeri (TL)	% Oranı	2015 Sektörel Üretim Değeri (TL)	% Oranı	2016 Sektörel Üretim Değeri (TL)	% Oranı	2017 Sektörel Üretim Değeri (TL)	% Oranı
Hayvansal	1.921.356.065	51,51	2.302.265.277	52,7	2.352.391.291	52,6	2.401.871.084	50,9
Meyve Üretimi	1.266.125.750	33,95	1.487.869.300	34,1	1.499.341.500	33,6	1.682.105.250	35,6
Tarla Bitkileri	357.798.130	9,59	338.314.350	7,7	353.455.540	7,9	390.335.850	8,3
Sebze Üretimi	173.949.400	4,66	225.526.560	5,2	251.980.550	5,6	238.687.950	5,1
Su Ürünleri	10.694.756	0,29	11.567.449	0,3	11.710.000	0,3	8.515.305	0,2
Toplam	3.729.924.101	100	4.365.542.935	100	4.468.878.881	100	4.721.515.439	100

İldeki tarımsal gelirden en yüksek pay hayvancılık sektörü (broiler) tavukçuluğa aittir. Meyvecilik gelirleri içinde en büyük payı fındık ve ayva almaktadır.

İl'deki tarım alanları, Sakarya Nehrinin suladığı verimli alüviyal topraklardan oluşmaktadır. Sulanabilir 93.000 hektar alandan 20.192 ha. sulanmaktadır.

Tarım Alanlarının Dağılımı 2018 Yılı	Dekar	%
Tarla Arazisi	841.510	38,2
Sebze Arazisi	79.941	3,6
Meyve Arazisi	881.205	40,0
Fındık	734.424	33,4
Bağ	48.108	2,2
Diğer Meyveler	98.673	4,5
Kavak	204.500	9,3
*Diğer Kullanım Amaçlı Arazi	193.244	8,8
Toplam	2.200.400	100

* Süs bitkisi arazisi, tescili yapılmamış alanlar, vasfını kaybetmiş tarım arazileri.

Ürün Adı	Ülke	Oran	Bölge
Fındık (*)	1.nci	% 13	1.nci
Tavukçuluk (broiler)	3.üncü	% 15	2.nci
Ayva (Üretim Ortalaması)	1.nci	% 59	1.nci
Dış mekan süs bitkisi	1.nci	% 36	1.nci
Mısır (dane)	7.nci	% 5	1.nci

(*) Uzun yıllar verim ortalaması

Bitkisel Üretim Çalışmaları:

TARLA BİTKİLERİ

Ürünler	2018		
	Ekim Alanı (da.)	Üretim (ton)	Verim (kg/da.)
Mısır (İkinci ekilişler dahil)	374.916	453.017	1.215
Buğday	124.853	41.934	336
Arpa	36.532	10.955	300
Ş.pancarı	6.690	38.517	5.757
Ayçiçeği	38.777	9.396	233
Yem Bitkileri	253.539	960.060	-

SEBZECİLİK

Sebzeler	2018		
	Alan (Da)	Üretim (ton)	Verim (Kg/Da)
Domates	8.537	34.290	4.017
Başlahana	6.448	24.685	3.828
Kıvırcık Marul	12.053	17.448	1.448
Ispanak	6.183	7.757	1.255
Barbunya Fasulye	4.182	3.828	915
Karnabahar	6.600	14.382	2.179
Karpuz	4.752	29.102	6.124

MEYVECİLİK

Meyveler	2018		
	Alan (da)	Meyve Veren Ağaç	Üretim (Ton)
Fındık	734.424	36.184.650	74.843
Ayva	26.113	987.692	101.883
Ceviz	19.388	143.750	6.840
Elma	9.962	292.280	28.828
Şeftali	9.049	398.070	18.599
Kiraz	9.617	352.525	18.725
Bağ	48.108	-	79.012
Çilek	3.083	-	7.044

ÖNEMLİ YEM BİTKİLERİ EKİLİŞ VE ÜRETİM MİKTARLARI

Yem Bitkileri	2018	
	Alan (Da.)	Üretim (ton)
Silajlık Mısır	177.020	854.539
Yonca	30.685	52.962
Fiğ	21.243	16.176
Korunga	415	331
Diğerleri	24.176	36.052
Toplam	253.539	960.060

Hayvansal Üretim ve Su Ürünleri Çalışmaları:

HAYVAN MEVCUDU 2018 YILI

B. Bas	K. Baş	Kanatlı (Dönem)	Tek Tırnaklı	Köpek	Kedi
161.040	69.129	35.802.530	890	8.517	1.421

IRKA GÖRE B.BAŞ HAYVAN İSTATİSTİKLERİ	
HAYVAN TİPİ	YÜZDESİ
Yerli	% 5
Melez	% 55
Kültür	% 40

Kanatlı İşletmeleri	İşletme Sayısı	Kümes Sayısı	Kapasite
Damızlık	32	188	2.233.008
Etlik (dönem)	807	1.200	32.067.620
Hindi (etlik)	36	41	44.350
Yumurtacı(Kapalı)	41	65	1.501.670
Yumurtacı(Açık)	56	66	188.025

YILLARA GÖRE HAYVANSAL ÜRETİM (TON)							
ÜRÜN	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kırmızı et	16.856	20.336	22.637	19.607	17.861	17.677	19.081
Beyaz et	186.295	189.146	214.702	229.808	241.690	261.737	266.108
Süt	233.609	280.419	274.990	269.103	247.894	245.253	265.646
Bal	523	998	775	663	574	697	635
Yumurta	210.300.000	267.066.000	343.611.600	529.140.000	365.958.600	387.315.000	549.847.500

Tarımsal teşvik ve desteklemeler kapsamında ilimizde 2004 yılında 26.126.465 TL destekleme ödemesi tahakkuk ettirilmiş iken 2016 yılı için 148.885.795 TL tarımsal destekleme ödenmiş olup, 2017 yılı destekleme ödemesi 168.536.925 TL dir. 2018 yılına ait müracaatlar tamamlanmış olup, 12.353.491 TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

Sakarya'da toplam 183 adet tarımsal örgüt olup, bu örgütlerde 174.049 üye mevcuttur.

XII. ENERJİ

Sakarya İli elektrik üretimi 2017 yılı 15.730.416.429 kWh'dır. 2018 yılı 14.266.658.612 kWh'dır. Sakarya İli elektrik tüketimi 2017 yılı 3.816.762.536 kWh'dır. 2018 yılı 3.778.671.399 kWh'dır.

Sakarya'da 2018 yılı elektrik enerjisi tüketimi değeri (SEDAŞ) aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

ABONELİK GRUPLARI 2018 YILI	SAKARYA
AYDINLATMA	4.081
MESKEN	441.373
SANAYİ	689
ŞEHİT AİLESİ	1.094
TARIMSAL SULAMA	2.555
TİCARETHANE	80.084
ABONELİK GRUPLARI TÜKETİM BİLGİLERİ 2018 YILI	SAKARYA
MESKEN (Şehit Aileleri Dahil)	580.110.268
SANAYİ	642.627.775
TİCARETHANE	699.388.384
TARIMSAL SULAMA	8.388.871
DİĞER (Aydınlatma)	57416.143
TOPLAM	1.987.931.441

*Abone sayılarına 1 nolu iletim müşterileri dahil değildir.

*Çalışma 2018 Kasım ayı sonu itibarıyla tüketim verisini kapsamaktadır.

Sakarya'da 2018 yılında 378.857.520 m³ (Konut, Sanayi, Ticari, Resmi Daire) doğalgaz tüketilmiştir.

XIII. MİLLİ GELİR VE İSTİHDAM

Sakarya'da kişi başına GSYİH 14.431 \$ dır. TÜİK iller bazında işgücü verilerine göre Sakarya'da istihdam oranı % 48,8, işsizlik oranı % 10,7 ve işgücüne katılma oranı ise % 54,7'dir.

Sosyal Güvenlik;

Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlı (4/a, 4/b, 4/c) sigortalı sayısı; 2017 yılında 281.140 iken 2018 yılı Ekim ayında 277.221 olmuştur.

SSK'lı sayısı (4/a) 2017 yılında 214.970 iken 2018 yılı Ekim ayında 208.892 olmuştur.

	2015	2016	2017	2018 Ekim
4/a Kapsamında Sigortalı Sayısı	184.332	205.189	214.970	208.892
4/b Kapsamında Sigortalı Sayısı	37.573	35.649	36.478	37.549
4/c Kapsamında Sigortalı Sayısı	30.269	29.988	29.692	30.780
Toplam	252.174	270.826	281.140	277.221
4/a Kapsamında Emekli Sayısı	88.109	91.529	96.337	100.511
4/b Kapsamında Emekli Sayısı	43.850	44.240	44.250	44.831
4/c Kapsamında Emekli Sayısı	19.013	19.592	20.264	21.412
Toplam	150.972	155.361	160.854	166.754

Not: 4/a kapsamında sigortalı sayısına Çıraklar, 2925 S.K (mülga) Tarım sigortalılar, 4/b kapsamında sigortalı sayısına da isteğe Bağlı, 2926 S:K (mülga) Tarım sigortalılar dahil edilmiştir.

İş-Kur;

Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne 2018 yılı Ocak-Aralık aylarında 35.272 kişilik açık iş işgücü talebi alınmış bunlardan 26.317 kişi işe yerleştirilmiştir.

BASVURU. İŞE YERLEŞTİRME. KAYITLI İSSİZ. İŞGÜCÜ- SAKARYA İLİ İSTİHDAM DURUMU			
	2016	2017	2018 Aralık
Basvurular	44.232	66.048	85.826
Acık İş	38.661	44.497	35.272
<i>Kamu</i>	72	62	14
<i>Özel</i>	38.589	44.435	35.258
Yapılan Takdim	84.560	86.296	84.215
İşe Yerleştirme	18.012	21.595	26.317
<i>Kamu</i>	51	49	21
<i>Özel</i>	17.961	21.546	26.296
Kayıtlı İşgücü	53.310	60.060	80.916
Kayıtlı İssiz	24.760	27.700	33.429

2018 yılı Ocak-Aralık arasında İŞ-KUR'un düzenlemiş olduğu Kurs ve Programlardan 14.729 kişi istifade etmiştir. Ayrıca; 2018 yılı Ocak-Aralık arasında düzenlenen kurs ve programlar için 62.891.306 TL ödenek kullanılmıştır. Söz konusu ödeneğin yaklaşık 41.831.808 TL'si Toplum Yararına Programlar kapsamında kullanılmıştır. Diğer taraftan, 2018 yılı Ocak-Aralık arasında 109.895 kişiye Bireysel Danışmanlık Hizmeti, 15.370 kişiye de İş Arama Teknikleri konusunda seminer verilmiştir.

XIV. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI DURUMU

Karayolları 1. Bölge Müdürlüğü'nün Sakarya ilinde sorumluluğu altında 516 km. karayolu vardır. Bu yolların 350 km.si Devlet Yolu, 96 km.si İl yolu, 70 km.si otoyoldur. Devlet ve İl yollarımızda toplam 327 km. bölünmüş yolumuz vardır.

Demiryolu ulaşımında Ankara-İstanbul arasında toplam uzunluğu 535 km. olan Yüksek Hızlı Tren hattının 91 km.si (%17) İlimiz hudutları içerisinde yer almaktadır. 91 km.nin de 56 km.si Jandarma, 35 km.si Polis sorumluluk sahasında kalmaktadır.

Deniz ulaşımında İlimizin Karadeniz'e olan kıyı şeridi uzunluğu yaklaşık 60 km.dir. Adapazarı-Karasu arasında yapılacak 62 km. Demiryolu hattı ile ulusal Demiryolu şebekesine bağlanması planlanan Karasu Limanı, birkaç yıl sonra faaliyetine son verilmesi planlanan Haydarpaşa limanına alternatif limanlardan biri olacaktır.

Havayolu ulaşımında Sakarya, İstanbul Sabiha Gökçen (121 km) ve İzmit Cengiz Topel (33 km) havalimanlarından yurtiçi ve yurtdışına seyahat için hava ulaşım imkânlarına sahiptir.

XV. KAMU YATIRIMLARI

A) Genel Durum:

İlimizin 2017 yılı yatırımlarının proje tutarı 9 milyar 490 milyon TL iken, 2018 yılı proje tutarı **7 milyar 25 milyon** TL olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılında proje tutarını sektörlere göre incelediğimizde; sırasıyla Ulaştırma sektörü 3 milyar 676 milyon TL, Diğer Kamu Hizmetleri sektörü 1 milyar 421 milyon TL ve Tarım sektörü 690 milyon TL ile ilk üç sırayı almaktadır. 2018 yılı yatırımlarımızın toplam ödeneği 1 milyar 464 milyon TL'dir. Toplam ödenek miktarını sektörlere göre incelediğimizde; sırasıyla Diğer Kamu Hizmetleri sektörü 646 milyon TL, Ulaştırma sektörü 350 milyon TL ve Enerji sektörü 131 milyon TL ile ilk üç sırayı paylaşmaktadır. İlimizin 2018 yılı yatırım programında yer alan **400** projeye, yılsonu itibariyle tahsis edilen **1 milyar 464** milyon TL. ödeneğin, 1 milyar 4 milyon TL.'si harcanarak % 69 nakdi, % 74 fiziki gerçekleşme sağlanmıştır. Toplantı dönemi itibariyle 400 projemizden; 197'si tamamlanmış, 134'ü devam etmekte, 29'u ihale aşamasında olup, 40 projeye ise hazırlık çalışmaları devam ettiğinden henüz başlanılamamıştır.

B) Önemli Kamu Yatırımları:

1.ADAPAZARI-KARASU LİMANLARI VE SANAYİ TESİSLERİ İLE DEMİRYOLU BAĞLANTISI VE İSTASYON TESİSLERİ İNŞAATI

Ağırlıklı olarak yük taşımacılığı yapılması öngörülen hat, batıdan Ankara-İstanbul demiryolu hattına, doğudan ise Zonguldak-Çankırı-Kayseri demiryolu hattına bağlanacaktır. Böylece, söz konusu limanlardan ve fabrikalardan çıkan yükler, demiryolu ile Türkiye'nin dört bir yanına taşınabilecektir. Adapazarı-Bartın Demiryolu Projesi'nin hizmete girmesinin ardından, Marmara bölgesindeki limanlardaki yoğunluğun bir kısmının Batı Karadeniz limanlarına kaydırılması da planlanmaktadır. Karasu Limanının Adapazarı-Karasu demiryolu hattı ile Ulusal Demiryolu şebekesine bağlanması, Limanı Türkiye'de önemli alternatif limanlardan biri haline getirecektir. Böylece Karadeniz ülkeleri ile yapılacak olan ticaretin büyük bir kısmının Karasu limanı üzerinden yapılması sağlanmış olacaktır. Bununla beraber hattın Adapazarı ayırımından itibaren İç Anadolu'ya ve Marmara Bölgesi'ne açılması, demiryolu ağına ayrı bir ticari önem kazandıracaktır.

Karasu Limanının Adapazarı-Karasu demiryolu hattı ile Ulusal Demiryolu şebekesine bağlanmasını sağlayacak proje, bölgeyi dünya çapında yatırımcılar için bir cazibe merkezi haline getirmekle beraber sanayicilerimizin ve ülkemizin dünya ekonomisinde hak ettiği yeri alması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin 2023 hedeflerine ulaşması için önemli bir mihenk taşı olacaktır. 20.04.2011'de yapım çalışmalarına başlanılan projeye 02.07.2012 tarihinde ara verilmiştir. Genel Müdürlük kararıyla 18.04.2016 tarihinde 7/24 vardiyalı sistem ile çalışmalara tekrar başlanmış olup; bu çalışmalar 31.03.2017 itibarıyla tamamlanmıştır. Altyapı Eksiklerinin Tamamlanması ile Üstyapı İnşaatı, Elektrifikasyon, Sinyalizasyon ve Telekomünikasyon İşleri için revize fizibilite etüt raporu hazırlanmış olup; proje bedel revizyonu için 06.07.2018 tarihinde mülga Kalkınma Bakanlığına müracaat edilmiştir. Yatırım programı revizyonunun yapılmasına müteakiben işin ihalesine çıkılabilecektir. 2021 tarihinde işin tamamlanması ve işletmeye açılması öngörülmektedir. Projenin toplam maliyeti 469.569.510 TL dir.

PROJENİN İHALE BİLGİLERİ	
Yüklenici	Seza İnşaat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Danışman/Müşavir	Getinsa-Payma S.L.
İşin Süresi	750 takvim günü
Yaklaşık Maliyet	469.569.510 TL.
İhale Bedeli	320.000.840 TL.
İhale Tarihi	02.11.2010
Yer Teslim Tarihi	20.04.2011
İşe Başlama Tarihi	20.04.2011
Revize İş Bitim Tarihi	31.03.2017
Toplam Harcama	410.605.477 TL. (Fiyat Farkı dahil)

PROJENİN KAPSAMI VE TEKNİK ÖZELLİKLERİ	
Hat Uzunluğu	65 Km
Hat Özelliği	Çift Hatlı, Elektrikli, Sinyalizasyonlu
Hız (Maksimum)	120 km/saat
Seyahat Süresi	29 Dakika
İstasyon Sayısı ve İsimleri	3 (Ferizli, Arifiye ve Karasu İstasyonları)

2.BALLIKAYA BARAJI

Sakarya ilinin ve civar yerleşim yerlerinin içme ve kullanma suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla Mudurnu Çayı üzerinde inşa edilen Ballıkaya Barajı ile şehre yılda 189,22 milyon m³ içme ve kullanma suyu temin edilecektir. Maliyeti 390.198.837 TL dir. İşe 22.02.2013 tarihinde başlanmıştır. 2018 yılı sonu itibari ile Baraj gövde tamamlama projesinde fiziki gerçekleşme % 72'dir. Ballıkaya Barajı rezervuar alanında kalıp ihale kapsamında olmayan enerji nakil hattı, yüksek gerilim hatları deplase ve üst kotlarında kalan köylerin bağlantısını sağlayacak olan köy yolları inşa işleri devam etmektedir.

3.KARASU LİMANI İNŞAATI

Toplam maliyeti 274.178.224 TL dir. Yap-İşlet-Devret modeliyle IC İÇTAŞ San. ve Tic. A.Ş. tarafından yapılmakta olan Karasu Limanı inşaatının yer teslimi 24.09.2014 tarihinde yapılmıştır. Kapasitesi: Ro-Ro:110.000 araç/yıl, Konteyner: 150.000 TEU/yıl, genel kargo ve dökme yük:5.000.000 ton/yıl, depolama alanı 150.000 m². 2017 yılının Ocak ayında kısmen faaliyete geçmiştir.

4.KADIN DOĞUM VE ÇOCUK HASTANESİ İNŞAATI

Toplam maliyeti 104.206.225 TL. dir. Adapazarı ilçesinde yapılacak hastanenin 24.11.2015 tarihinde yer teslimi yapıldı. Hastane binasının zemin ve temel çalışmaları devam etmektedir. Hastane 250 yatak kapasitelidir. 2018 yılı Ekim ayı itibariyle % 100 fiziki gerçekleşme sağlanmıştır. Bakanlık tarafından 26.10.2018 tarihinde İkmal İhalesi gerçekleştirilmiştir. Kalan imalatlar ikmal ihalesi kapsamında devam etmektedir.

5.KUZEY MARMARA OTOYOL PROJESİ

Güzergah olarak Tekirdağ Kınalı ayrımından başlayarak Yavuz Sultan Selim köprüsü-Kocaeli ve Sakarya il sınırları içerisinde geçmektedir. Projenin toplam uzunluğu 260 km.dir. Bağlantı yolları ile 415 km.dir. Projenin 54 km.lik otoyol kısmı ile 17 km.lik bağlantı yolları Sakarya ili sınırlarından geçmektedir. Adapazarı ilçemizin Camili mahallesinin 1,5 km. Güneyinden geçen otoyol projesi, Kömürlü köyü civarında Sakarya-Karasu yolunda kesilmektedir. Burada da Dörtüyl kavşağı devamında D-100 üzerindeki Akyazı kavşağını kesmektedir. Hendek-Akyazı ilçelerimiz arasındaki TEM otoyoluna bağlanacaktır. Projenin Sakarya kısmında ön proje tamamlanmış olup, uygulama proje çalışmaları devam etmektedir. Kamulaştırma işlemlerine başlanılmış olup, kamulaştırma problemi olmayan kesimlerde hava şartları uygun olduğunda çalışmalara başlanacaktır.

XVI. İHTİYAÇ VE TALEPLER

1- 1000 Yataklı Şehir Hastanesi Yapılması; İlimiz 10 000 kişiye düşen hasta yatak sayısı ve doktor sayısı bakımından Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. 10.000 kişiye düşen **hasta yatak sayısı** Türkiye ortalamasında **28.7 iken Sakarya'da 19.6** dır. Yine 10 000 kişiye düşen doktor sayısı Türkiye ortalamasında 18.14 iken Sakarya'da 14.46 dır. Yatak ve doktor yetersizliği nedeniyle hastaların bir bölümü çevre illere sevk edilmektedir. İlimizdeki bu sağlık sorununun giderilmesi için acilen 1000 yataklı hastanenin yapımına ihtiyaç duyulmaktadır. Sakarya 1000 Yataklı Şehir Hastanesi proje ihale aşamasındadır. 2019 yılında ihale süreçleri tamamlanarak 1000 Yataklı Sakarya Şehir Hastanesinin sözleşmesinin imzalanması planlanmaktadır.

2- İlçe Hükümet Konakları Yapımı; Erenler ve Serdivan İlçelerimizdeki Hükümet Konakları başka resmi kurumlardan devralınan eski ve geçici binalardadır. Bu binalar vatandaşa hizmette yetersizdir. Erenler Hükümet Konağının yapımının yatırım programına alınması, Serdivan Hükümet Konağının uygulama projesinin bitirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.